

SỬ DỤNG FACEBOOK HỖ TRỢ HOẠT ĐỘNG HỌC TẬP TRỰC TUYẾN CỦA HỌC SINH TRUNG HỌC CƠ SỞ TRONG ĐẠI DỊCH COVID-19

Nguyễn Văn Đại¹, Hoàng Thị Lan², Ngô Minh Loan¹

Tóm tắt: Facebook là mạng xã hội phổ biến hiện nay và có nhiều tính năng cho phép giáo viên và học sinh có thể sử dụng trong các hoạt động dạy học. Bài báo này trình bày một số tính năng đó của Facebook và kết quả điều tra thực trạng sử dụng Facebook của học sinh trường Trung học Cơ sở Dục Tú, huyện Đông Anh, Hà Nội. Từ đó đề xuất 05 giải pháp sử dụng Facebook hỗ trợ hoạt động học tập trực tuyến của học sinh trong đại dịch CoVid-19 đồng thời góp phần đáp ứng yêu cầu đổi mới dạy học trong thời đại số hiện nay.

Từ khóa: Facebook, trung học cơ sở, học sinh, học tập trực tuyến, CoVid-19.

1. MỞ ĐẦU

Cùng với sự phát triển bùng nổ của công nghệ thông tin thế kỷ XXI, các mạng xã hội đang dần trở nên phổ biến trong cuộc sống hiện đại, giúp kết nối con người ở khắp mọi nơi trên thế giới một cách tiện lợi và nhanh chóng. Facebook chính là một trong những mạng xã hội phổ biến nhất hiện nay, theo số liệu thống kê của NapoleonCat (công cụ đo lường các chỉ số Mạng Xã Hội), tính đến tháng 11 năm 2021 tổng số người dùng Facebook tại Việt Nam là gần 80 triệu người, chiếm hơn 80% dân số toàn quốc [1]. Bên cạnh sự phổ biến thì Facebook cũng có nhiều ưu điểm và tính năng cho phép sử dụng trong dạy học, giáo viên (GV) và học sinh (HS) có thể tạo ra các nhóm trên Facebook để trao đổi về các vấn đề học tập, HS sẽ được cung cấp các tư liệu rất sinh động, trực quan cùng các hướng dẫn, hỗ trợ kịp thời từ GV và có điều kiện hợp tác tốt hơn với các bạn học khác. Đặc biệt, trong bối cảnh đại dịch Covid-19 diễn biến phức tạp, với phương châm “tạm dừng đến trường nhưng không dừng học”, HS nói chung và HS Trung học cơ sở (THCS) nói riêng đang phải học tập tại nhà thì Facebook có thể tạo ra một môi trường tương tác tốt để HS tiếp tục trao đổi với thầy cô, bạn học sau những giờ học trực tuyến có thời gian giới hạn.

Trên thế giới, việc sử dụng Facebook trong dạy học đã được quan tâm bởi nhiều nhà khoa học như: Wang, Q., Woo, H. L., Quek, C. L., Yang, Y., & Liu, M., 2012 [2]; Yunus, M. M., & Salehi, H., 2012 [3]; Gregory, P. Gregory, K. Eddy, E., 2014 [4]; Duygu Albayrak, Zahide Yildirim, 2015 [5]; Julie Prescott, Matthew Stodart, Gordon Becket &

¹ Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2

² Trường THCS Dục Tú, Hà Nội

Sarah Wilson, 2015 [6], Chou C. H. and Pi S. M., 2015 [7]. Ở Việt Nam, cũng đã có một số tác giả đề xuất sử dụng Facebook trong dạy học như: Nguyễn Thị Tuyết Mai, Nhâm Phong Tuấn [8]; Trịnh Thị Hương, Phan Văn Dư [9]; Nguyễn Ngọc Vũ, Đào Thị Minh Thư [10]; Lê Thanh Huy, Nguyễn Thị Huyền Trang [11],... . Các nghiên cứu đều cho thấy Facebook đã và đang được nhìn nhận như một công cụ dạy học trực tuyến hiệu quả, góp phần phát triển năng lực của HS trong thời đại số. Tuy nhiên, hiện nay chưa có công trình nào nghiên cứu một cách hệ thống về vấn đề sử dụng Facebook hỗ trợ hoạt động học tập của học sinh THCS.

Qua bài viết này, chúng tôi sẽ làm rõ thực trạng sử dụng Facebook của HS ở trường THCS Dục Tú, Đông Anh, Hà Nội và bước đầu đề xuất một số giải pháp sử dụng hiệu quả Facebook để hỗ trợ hoạt động học tập trực tuyến của HS ở trường THCS hiện nay.

2. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Facebook và sử dụng một số tính năng của Facebook trong dạy học

Facebook là mạng xã hội truy cập miễn phí do công ty Facebook, Inc sáng lập và điều hành. Facebook là kênh giao tiếp hiện đại và tiện lợi, có thể được truy cập từ các thiết bị có kết nối Internet như: máy tính, laptop, smartphone,... . Sau khi đăng ký tài khoản, người dùng có thể tạo một hồ sơ tùy chỉnh với các thông tin cá nhân, có thể đăng thông tin dưới dạng văn bản, hình ảnh hay đa phương tiện và chia sẻ với bất kỳ người dùng nào khác đã kết bạn với họ, có thể tham gia vào các nhóm theo khu vực, sở thích,... để trao đổi và kết nối rộng rãi với cộng đồng.

Một số tính năng của Facebook có thể đáp ứng yêu cầu của một môi trường học tập đa phương tiện, cụ thể như sau:

- Tính năng “*tạo nhóm*”: cho phép GV mở các khóa học/lớp học/nhóm học tập. GV chỉ cần kích vào “Tạo nhóm”, đặt tên nhóm, chọn quyền riêng tư và vào “Chỉnh sửa cài đặt nhóm” để điều chỉnh các chức năng khác theo yêu cầu sử dụng. Sau đó thêm thành viên (là các học sinh) vào nhóm.

- Tính năng “*tạo bài viết*”: cho phép GV cung cấp các học liệu, câu hỏi, bài tập, hướng dẫn tự học,... cho HS bằng cách đăng trực tiếp trên dòng thời gian của nhóm hoặc thông qua công cụ tải file dưới nhiều định dạng khác nhau. HS cũng có thể nộp sản phẩm học tập với tính năng này. Điều đặc biệt là các file được đăng tải có thể chạy trực tiếp trên ‘tường’ của nhóm nên giúp HS dễ tiếp cận và hào hứng hơn. Ngoài ra, với các thẻ chủ đề, sự kiện có thể giúp GV chia nhỏ các không gian trao đổi cho lớp học.

- Tính năng “*chat*”: cho phép HS có thể chat riêng hoặc chat nhóm, nhờ đó có thể trao đổi, thảo luận ngay với thầy/cô, bạn học, chuyên gia,... . Lịch sử mỗi cuộc thoại lưu

trong cửa sổ chat cũng là minh chứng rất tốt cho quá trình làm việc nhóm của HS. Ngoài ra, Facebook cũng cho phép tạo ra các cuộc họp bằng tính năng “Tạo phòng họp trực tuyến” với thời gian không giới hạn và số lượng người tham gia lên tới 50 người nên GV và HS có thể tổ chức ngay các buổi học/trao đổi trực tuyến một cách dễ dàng.

- Tính năng “like”, “comment”: giúp tạo ra các phản hồi nhanh chóng và cho phép sử dụng như một công cụ đánh giá đồng đẳng và tự đánh giá của HS trong lớp học.

- Tính năng “thăm dò ý kiến”, “tổ chức buổi hỏi & đáp”: cho phép tiến hành một cuộc khảo sát ý kiến bất cứ lúc nào. GV có thể khảo sát nhanh mức độ hoàn thành các nhiệm vụ học tập, các khó khăn của HS hay những nội dung khó mà HS còn thắc mắc khi tự học đề tập trung làm rõ trên lớp học,... GV cũng có thể sử dụng Facebook phối hợp với Google Forms, Microsoft Forms, Kahoot, Quizizz,... để thiết kế các bài kiểm tra/trò chơi trực tuyến cho HS. Ngoài ra, trang mở (public) của Facebook có thể dùng như một phòng trưng bày sản phẩm học tập. Số lượng lượt tham quan trang, mở, thích và bình luận về các sản phẩm cũng sẽ khuyến khích HS không ngừng hoàn thiện sản phẩm của mình.

Bên cạnh những ưu điểm, việc sử dụng Facebook trong dạy học cũng có một số hạn chế nhất định do Facebook không phải là nền tảng riêng dành cho giáo dục, HS có thể bị thu hút bởi các hoạt động khác trên Facebook nên luôn đòi hỏi tính tự giác và kỷ luật cao của HS, sự quản lý chặt chẽ của GV, phụ huynh bằng các biện pháp cụ thể đồng thời bồi dưỡng cho HS kỹ năng tìm kiếm/chọn lọc/bảo mật thông tin để đảm bảo tính pháp lý, khoa học.

2.2. Thực trạng sử dụng Facebook của HS trường THCS Dục Tú, Đông Anh, Hà Nội

2.2.1. Mục đích điều tra

Tìm hiểu, đánh giá thực trạng sử dụng Facebook của HS trường THCS Dục Tú làm cơ sở để đề xuất một số biện pháp sử dụng hiệu quả Facebook hỗ trợ hoạt động học tập, đặc biệt là học tập trực tuyến của học sinh THCS trong đại dịch CoVid-19.

2.2.2. Nội dung và phương pháp điều tra

Chúng tôi đã tiến hành điều tra bằng phiếu khảo sát với 675 HS của 4 khối lớp của trường THCS Dục Tú huyện Đông Anh, Hà Nội. Mối quan hệ giữa nội dung điều tra đối với HS và các câu hỏi của phiếu khảo sát được thể hiện trong Bảng 1.

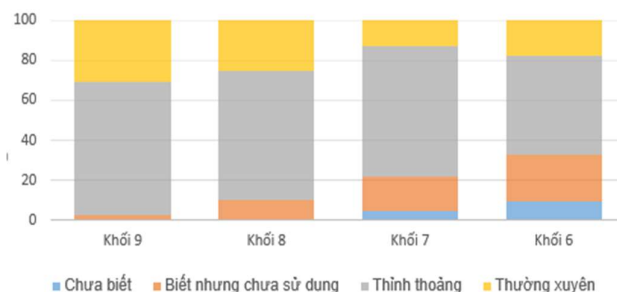
Bảng 1: Mối liên hệ giữa nội dung điều tra và câu hỏi đối với HS

Nội dung điều tra	Câu hỏi
Về tần suất và thời gian sử dụng	Câu 1: Em có sử dụng Facebook không? Mức độ sử dụng Facebook của em như thế nào? Có 4 lựa chọn: Chưa biết, Đã

Facebook trong ngày	biết nhưng chưa sử dụng, Thỉnh thoảng sử dụng, Thường xuyên sử dụng. Câu 2: Thời gian sử dụng Facebook trung bình trong một ngày của em là bao nhiêu? Có 4 lựa chọn: Dưới 1 giờ, Từ 1- 2 giờ, Từ 2 - 3 giờ, Trên 3 giờ. Câu 3: Em thường sử dụng Facebook vào thời điểm nào trong ngày? Có 4 lựa chọn: Buổi sáng, Buổi chiều, Buổi tối, Bất kì thời gian nào trong ngày.
Về thiết bị, mục đích và mức độ thành thạo các thao tác sử dụng Facebook	Câu 4: Em thường sử dụng thiết bị nào để truy cập Facebook? (Có thể có nhiều phương án lựa chọn) Câu 5: Em thường sử dụng Facebook với mục đích gì? (Có thể chọn nhiều phương án) Câu 6: Nếu em đã sử dụng mạng xã hội Facebook trong việc học tập thì hoạt động cụ thể là gì? (Có thể chọn nhiều lựa chọn) Câu 7: Mức độ thành thạo các thao tác sử dụng Facebook của em như thế nào? Có 4 mức độ lựa chọn: Chưa biết, Bình thường, Thành thạo, Rất thành thạo.
Về ý kiến với việc sử dụng Facebook trong học tập	Câu 8: Em có ý kiến như thế nào về việc sử dụng Facebook trong học tập? Có 4 lựa chọn: Không tán thành, Phân vân, Tán thành, Rất tán thành.

2.2.3. Kết quả điều tra và phân tích

- Về tần suất và thời gian sử dụng Facebook trong ngày của HS:

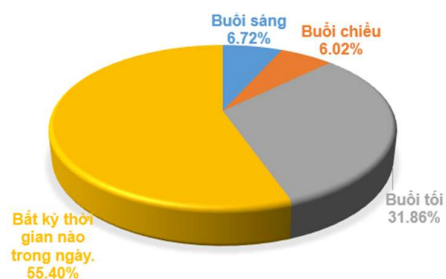
Hình 1: Tần suất sử dụng Facebook của HS Trường THCS Dục Tú

Qua biểu đồ ở Hình 1 cho thấy đa phần các HS trường THCS Dục Tú đều có tài khoản và đang sử dụng Facebook. Trong đó, tỷ lệ HS sử dụng Facebook ở mức độ thỉnh thoảng và thường xuyên có xu hướng tăng dần từ khối 6 đến khối 9, cụ thể khối 6

(57,41%), khối 7 (78,26%), khối 8 (89,13%), khối 9 (97,24%). Đặc biệt, tỉ lệ này tương đối cao ở khối 8, 9 chứng tỏ Facebook đã trở lên phổ biến với HS ở các khối lớp này.

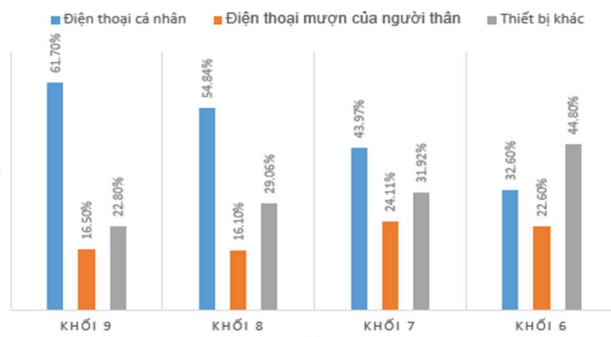
- Về thời gian sử dụng Facebook trung bình trong ngày của HS: Số liệu điều tra cho thấy thời gian sử dụng Facebook trung bình trong ngày của HS chủ yếu là dưới 1 giờ (Khối 9: 45,39%, Khối 8: 62,81%, Khối 7: 71,6%, Khối 6: 65,59%) và thời gian sử dụng Facebook có xu hướng tăng dần từ khối 6 đến khối 9. Riêng ở HS khối 9, thời gian sử dụng trên 1 giờ/ngày chiếm 54,61%, chứng tỏ việc sử dụng Facebook cũng đã chiếm một quỹ thời gian nhất định trong ngày của các bạn HS.

Bên cạnh đó, biểu đồ ở Hình 2 cũng cho thấy tỉ lệ khá lớn HS không sử dụng Facebook vào thời gian cố định mà sử dụng vào bất kỳ thời gian nào trong ngày (55,4%), chứng tỏ nhiều HS đang sử dụng Facebook mà không có sự sắp xếp và kiểm soát về mặt thời gian.

Hình 2: Thời điểm sử dụng Facebook của HS Trường THCS Dục Tú

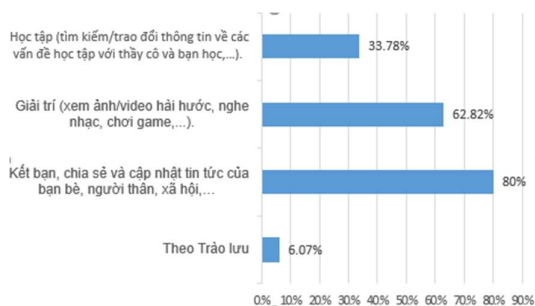
- Về thiết bị truy cập Facebook của HS:

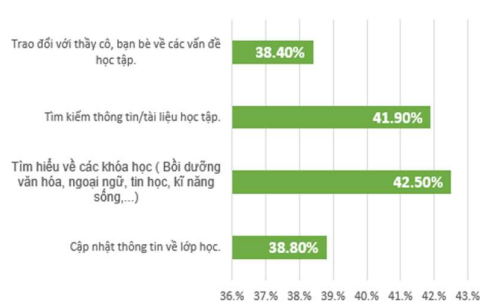
Hình 3: Thiết bị dùng truy cập Facebook của học sinh THCS Dục Tú.

Số liệu biểu đồ Hình 3, cho thấy các thiết bị mà HS sử dụng để truy cập Facebook chủ yếu là điện thoại cá nhân (khối 9 là 61,7%; khối 8 là 54,84%; khối 7 là 43,97% và khối 6 là 32,6%) và điện thoại mượn của người thân. Ngoài ra, một số bạn còn sử dụng các thiết bị khác như: máy tính, ipad của cá nhân hoặc mượn người thân,... chứng tỏ HS đã có nhiều lựa chọn hơn về thiết bị cho việc học trực tuyến, đặc biệt là phần nhiều HS khối 9 đã có các thiết bị cá nhân.

- Về mục đích và mức độ thành thạo các thao tác sử dụng Facebook:

Hình 4: Mục đích sử dụng Facebook của HS trường THCS Dục Tú.

Hình 5: Hoạt động cụ thể sử dụng Facebook trong học tập của HS trường THCS Dục Tú.

Biểu đồ ở Hình 4 và 5 cho thấy HS sử dụng Facebook chủ yếu để kết bạn, chia sẻ và cập nhật tin tức của bạn bè, người thân, xã hội... (80%) và giải trí (62,82%) và một số HS đã biết sử dụng Facebook với mục đích học tập (33,78%). Trong đó, một số hoạt động cụ thể sử dụng Facebook trong học tập của HS là cập nhật thông tin về lớp học (38,8%); trao đổi với thầy cô, bạn bè về các vấn đề học tập (38,4%); tìm kiếm thông tin, tài liệu (41,9%), tìm hiểu về các khóa học bồi dưỡng văn hóa, ngoại ngữ, tin học, kĩ năng sống,... (42,5%).

Bên cạnh đó, hầu hết các HS khi sử dụng Facebook đều biết và thành thạo các thao tác cơ bản như: đăng bài viết, gọi thoại, nhắn tin/chat, like, share, comment, tạo nhóm tương tác,... Điều này là thuận lợi cho việc tổ chức học tập qua Facebook vì HS sẽ không cần phải học cách sử dụng như các phần mềm tin học khác.

- Về thái độ của HS với việc sử dụng Facebook trong học tập:

Hình 6: Thái độ của HS với việc học tập qua Facebook

Biểu đồ hình 6, cho thấy phần lớn các HS đều có thái độ tích cực như: tán thành (48,57%) và rất tán thành (22%) đối với việc sử dụng Facebook trong học tập. Điều này sẽ tạo tâm lý thoải mái, thích thú cho HS và là một lợi thế của việc sử dụng Facebook trong dạy học. Mặc dù vậy vẫn có 24,49% HS còn phân vân với ý tưởng này (trong đó, chủ yếu là HS khối 6 và 7).

Nhận xét chung: Qua kết quả điều tra đối với HS ở trường THCS Dục Tú, chúng tôi nhận thấy rằng: Phần lớn HS đều có tài khoản và đang sử dụng Facebook ở mức độ thành thạo hoặc thường xuyên, đặc biệt là HS khối 9; đa phần HS đều có thiết bị truy cập Facebook và thành thạo các thao tác cơ bản sử dụng Facebook; đã có một số bạn HS sử dụng

dùng Facebook với mục đích học tập và đa phần các HS đều tán thành và rất tán thành việc sử dụng Facebook trong học tập hiện nay.

2.3. Đề xuất một số giải pháp sử dụng Facebook hỗ trợ học tập trực tuyến của học sinh THCS

Dựa trên kết quả điều tra thực trạng ở trên, chúng tôi đề xuất một số giải pháp sử dụng Facebook hỗ trợ học tập trực tuyến cho HS THCS dưới đây:

2.3.1. Giải pháp 1. Lập các nhóm Facebook học tập đối với HS khối 9

Đối với HS khối 9 có thể thành lập các nhóm Facebook với mục đích học tập (nhóm kín tương ứng với các lớp học) và cần tuân theo các nguyên tắc cụ thể như sau:

- Chỉ trao đổi các vấn đề liên quan đến học tập.
- Có sự tham gia của GV chủ nhiệm/bộ môn.
- Trao đổi trong 1 khung giờ nhất định do nhóm thống nhất.
- Có một lớp trưởng/nhóm trưởng/nhóm quản trị để điều hành hoạt động của nhóm và các thành viên phải tuân thủ sự điều hành này.
- Các bài viết cần được duyệt bởi GV hoặc các quản trị viên.
- Khuyến khích mời thêm các phụ huynh HS tham gia để cùng trao đổi và giám sát. Đặc biệt là giám sát việc truy cập Facebook của HS.

Dựa trên những nguyên tắc này, GV và các nhóm HS cần thảo luận, thống nhất các quy định cụ thể của nhóm và công bố rõ ràng đến các thành viên của lớp học.

2.3.2. Giải pháp 2: Dùng nhóm Facebook để cập nhật các thông tin lớp học

Việc cập nhật các thông tin liên quan đến lớp học là rất quan trọng, nhất là trong đại dịch Covid -19, GV và HS không thể đến trường mà mọi thông tin của lớp học đều cần thông báo một cách nhanh chóng đến các HS. Do đó, GV có thể sử dụng các nhóm Facebook học tập để cập nhật các thông tin như thời khóa biểu, lịch học, lịch sinh hoạt các câu lạc bộ, các hoạt động phong trào của đoàn – đội, các thông báo của nhà trường,... thông qua các tính năng tạo bài viết, bình luận,... GV và HS cũng có thể tạo các cuộc thảo luận hoặc lấy biểu quyết về một số vấn đề chung của lớp học với tính năng tạo cuộc thăm dò ý kiến,... Qua lượt bày tỏ cảm xúc (thích) của các bài đăng, GV và quản trị viên có thể xác định được số HS đã cập nhật được thông tin của lớp học.

2.3.3. Giải pháp 3: Dùng nhóm Facebook để trao đổi, giải đáp thắc mắc sau bài học

Sau mỗi buổi học trên lớp/trực tuyến với thời gian có hạn, HS phải tiếp thu nhiều kiến thức mới nên có thể nảy sinh nhu cầu trao đổi/giải đáp các thắc mắc sau bài học để có thể hiểu rõ thêm các vấn đề đã học, đặc biệt khi học trực tuyến trong thời điểm dịch bệnh Covid -19, việc tương tác với GV lại càng bị hạn chế do yếu tố thời gian hay sự cố

mạng trong giờ học. Vì vậy, với các tính năng tạo bài viết, bình luận, chat,... các HS đều có thể đưa ra những câu hỏi thắc mắc/vấn đề cần giải đáp trong nhóm học tập, GV và các HS khác sẽ cùng trao đổi, thảo luận và hỗ trợ HS giải đáp vấn đề còn chưa hiểu. Và để các bài viết có nội dung phù hợp, đúng với mục đích học tập thì cần được GV hoặc nhóm quản trị viên phê duyệt nội dung.

2.3.4. Giải pháp 4: Dùng nhóm Facebook để trao đổi và mở rộng các vấn đề liên quan đến bài học

Sau mỗi bài học kiến thức mới, việc mở rộng và liên hệ kiến thức với đời sống qua các bài tập/ tình huống thực tiễn là một hoạt động có ý nghĩa quan trọng, góp phần tạo hứng thú cho các HS. Thông qua nhóm học tập Facebook, với các tính năng cơ bản như đăng tải bài viết và bình luận dưới nhiều định dạng,... GV có thể đưa ra các vấn đề/tình huống/bài tập thực tiễn cho lớp học và mở các cuộc thi đua để tìm ra những HS có lời giải đúng và nhanh nhất. Các HS cũng có thể chủ động đưa ra các vấn đề thực tiễn, các tư liệu hay,... có liên quan đến bài học mà mình tìm được để các thành viên của lớp học cùng nhau thảo luận và giải quyết. Để thực hiện hiệu quả hoạt động này, với các vấn đề mới mà GV đưa ra, cần có các yêu cầu cụ thể, kèm theo các hướng dẫn/gợi ý hỗ trợ thêm cho HS (như: từ khóa, địa chỉ tìm kiếm thông tin,...) và một thời hạn hoàn thành nhất định. Các HS có kết quả trả lời đúng cần được GV ghi nhận bằng cách khen thưởng, tích điểm và tổng kết theo tuần học hoặc học kỳ.

2.3.5. Giải pháp 5: Dùng nhóm Facebook để triển khai các dự án học tập

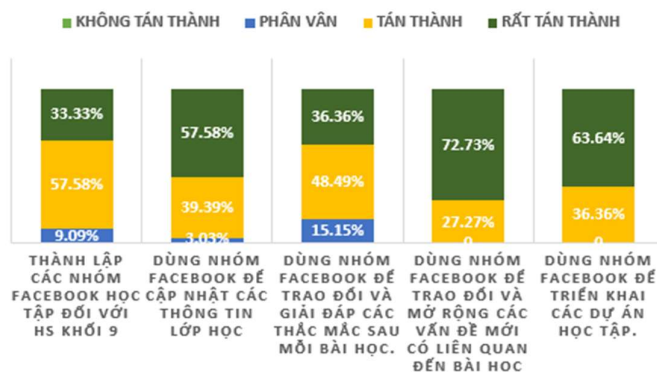
Dạy học dự án (DHDA) là phương pháp dạy học tích cực có 3 đặc điểm cốt lõi: (1) *Định hướng HS*, (2) *Định hướng thực tiễn*, (3) *Định hướng sản phẩm*. Khi thực hiện các dự án học tập, HS sẽ được GV giao cho các nhiệm vụ gắn liền với thực tiễn và tạo ra các sản phẩm cụ thể có thể giới thiệu. Các dự án thường cần nhiều thời gian và được thực hiện theo nhóm, do đó để có nhiều thời gian và tương tác tốt hơn, GV có thể triển khai các dự án học tập qua các nhóm Facebook. Dưới sự hướng dẫn của GV, các HS có thể đề xuất và thảo luận ý tưởng dự án (qua tính năng đăng bài và bình luận), lựa chọn chủ đề dự án/lựa chọn nhóm thực hiện dự án (qua tính năng thăm dò ý kiến), thảo luận và lập kế hoạch thực hiện dự án của mỗi nhóm (bao gồm xác định các nhiệm vụ, thời gian thực hiện và phân công nhiệm vụ cho các thành viên), chia sẻ kết quả thu được của mỗi cá nhân sau từng giai đoạn cho nhóm thực hiện dự án (qua tính năng chat nhóm), khi có sản phẩm có thể báo cáo trực tuyến hoặc chia sẻ lên nhóm lớp học (qua tính năng hợp trực tuyến hoặc đăng bài viết), có thể công bố rộng rãi các sản phẩm dự án và đánh giá sản phẩm qua lượt thích, chia sẻ trên Facebook. GV cũng có thể công bố các kết quả dự án, khen thưởng HS/nhóm HS tích cực, phản hồi về hoạt động và tiến độ thực hiện dự án của cá nhân/nhóm HS. Các hoạt động này sẽ góp phần phát huy được tối đa hiệu quả của phương

pháp DHDA trong dạy học.

2.4. Một số kết quả thử nghiệm

a. Kết quả lấy ý kiến của GV

Sau khi đề xuất các giải pháp sử dụng nhóm Facebook trong học tập, chúng tôi tiến hành lấy ý kiến của 33 GV trường THCS Dục Tú qua phiếu hỏi. Kết quả được thể hiện trong Hình 7 dưới đây:

Hình 7: Mức độ tán thành của các thầy cô về các giải pháp sử dụng Facebook trong học tập được đề xuất

Số liệu Hình 7 cho thấy phần lớn GV tán thành và rất tán thành việc thành lập nhóm Facebook học tập cho học sinh lớp 9 (90,91%) và sử dụng nhóm Facebook để cập nhật thông tin lớp học, trao đổi và giải đáp thắc mắc sau mỗi bài học. Đặc biệt, 100% giáo viên tán thành và rất tán thành với việc dùng nhóm Facebook trong việc trao đổi, mở rộng các vấn đề liên quan bài học và triển khai dự án học tập cho HS. Như vậy, kết quả khảo sát cho thấy đa phần các GV tán thành và rất tán thành với các giải pháp được đề xuất.

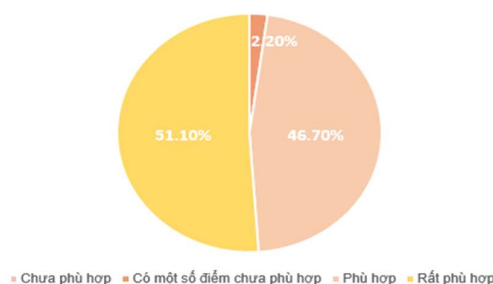
b. Kết quả lấy ý kiến của HS tham gia thử nghiệm

Để đánh giá hiệu quả của các giải pháp đã đề xuất, chúng tôi cũng đã tiến hành thử nghiệm với HS lớp 9H trường THCS Dục Tú. Cụ thể, chúng tôi lập nhóm Facebook học tập "Lớp 9H số hai, lớp ai dám nhất" và dựa trên nguyên tắc đã đề xuất (ở giải pháp 1) để đặt ra các nội quy hoạt động cụ thể cho nhóm. Qua nhóm Facebook này, chúng tôi đã triển khai các hoạt động: cập nhật thông tin (giải pháp 2), trao đổi thắc mắc (giải pháp 3), mở rộng các vấn đề có liên quan (giải pháp 4), triển khai các dự án học tập (giải pháp 5).

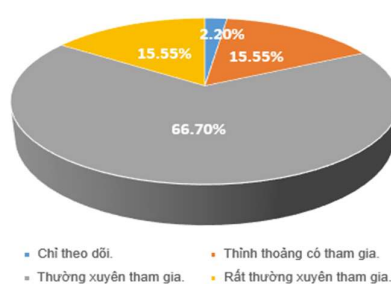

Hình 8: Thử nghiệm các giải pháp ở lớp 9H

Sau một thời gian thử nghiệm, chúng tôi đã tiến hành lấy ý kiến phản hồi đối với các HS lớp 9H thông qua phiếu hỏi. Kết quả thu được được thể hiện qua các hình dưới đây:

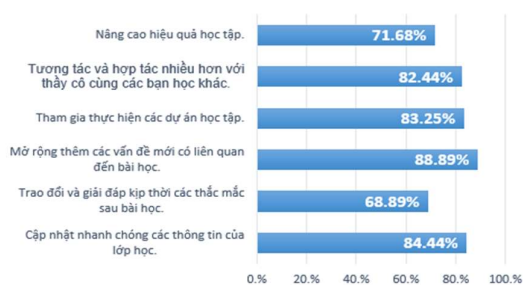

Hình 9: Đánh giá mức độ phù hợp của nội quy nhóm Facebook lớp 9H

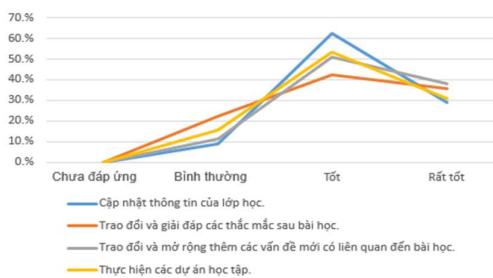

Hình 10: Tần suất tham gia tương tác của HS trên nhóm học tập lớp 9H

Qua biểu đồ Hình 9 cho thấy các quy định của nhóm học tập được đưa ra dựa trên các nguyên tắc của giải pháp 1 đã được hầu hết các thành viên trong lớp đánh giá là phù hợp (46,7%) và rất phù hợp (51,1%) với thực tiễn và giúp cho các HS cảm thấy thoải mái khi tham gia nhóm. Tần suất tham gia học tập trên nhóm của HS lớn, trong đó có 82,25% thường xuyên và rất thường xuyên tham gia tương tác trên nhóm (hình 10).

Hình 11: Đánh giá lợi ích của các hoạt động trong nhóm Facebook học tập

Hình 12: Mức độ đáp ứng các hoạt động học tập của Facebook

Qua biểu đồ Hình 11 cho thấy HS đánh giá cao lợi ích của các hoạt động trên nhóm

Facebook như: cập nhật nhanh chóng các thông tin của lớp (84,44%); trao đổi và giải đáp kịp thời các thắc mắc (68,89%), mở rộng thêm các vấn đề mới có liên quan đến bài học (88,98%); được tham gia thực hiện các dự án học tập (83,25%), tương tác và hợp tác nhiều hơn với thầy cô cùng các bạn học khác (82,44%), nâng cao hiệu quả học tập (71,68%),... . Các tính năng của Facebook được các bạn học sinh lớp 9H đánh giá là đáp ứng ở mức độ tốt và rất tốt nhu cầu của các hoạt động học tập (Hình 12).

Hình 13: Mức độ hài lòng về sử dụng Facebook trong học tập của HS lớp 9H

Số liệu Hình 13 cũng cho thấy 55,56% HS tỏ ra hài lòng và 42,22% rất hài lòng với việc sử dụng Facebook trong học tập theo các giải pháp đề xuất ở trên. Như vậy, trong quá trình thử nghiệm thực tế ở lớp 9H, các giải pháp chúng tôi đưa ra đã bước đầu mang lại được những hiệu quả nhất định cho quá trình học tập của các bạn HS.

3. KẾT LUẬN

Bằng phiếu khảo sát với 675 HS và phương pháp thống kê xử lý số liệu, chúng tôi đã phân tích và làm rõ thực trạng sử dụng Facebook của học sinh THCS Dục Tú, Hà Nội. Từ đó, đã đề xuất được một số giải pháp sử dụng Facebook trong học tập, bao gồm: (1) Lập các nhóm Facebook học tập đối với HS khối 9; (2) Dùng nhóm Facebook để cập nhật các thông tin lớp học; (3) Dùng nhóm Facebook để trao đổi và giải đáp các thắc mắc sau bài học; (4) Dùng nhóm Facebook để trao đổi và mở rộng các vấn đề mới có liên quan đến bài học; (5) Dùng nhóm Facebook để triển khai các dự án học tập. Kết quả thử nghiệm bước đầu đã cho thấy được sự phù hợp và các tác động tích cực của các giải pháp được đề xuất đến hiệu quả học tập của HS. Các giải pháp này có thể được áp dụng với các HS khối 9 ở trường THCS để hỗ trợ tốt cho các hoạt động học tập của các em, đặc biệt là học tập trực tuyến trong thời điểm đại dịch Covid - 19 diễn biến phức tạp như hiện nay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. https://napoleoncat.com/stats/Facebook-users-in-viet_nam/2021/11/.
2. Wang, Q., Woo, H. L., Quek, C. L., Yang, Y., & Liu, M. (2012), *Using the Facebook group as a learning management system: An exploratory study*. British Journal of Educational Technology, 43, 428–438.
3. Yunus, M. M., & Salehi, H. (2012), *The effectiveness of Facebook groups on teaching and improving writing: Students' perceptions*, Journal of Education and Information Technologies, 1, 87–96.
4. Gregory, P. Gregory, K. Eddy, E. (2014), *The instructional network: using Facebook*

- to enhance undergraduate mathematics instruction, *Journal of Computers in Mathematics and Science Teaching*, 33(1), 5-26.
5. Duygu Albayrak, Zahide Yildirim (2015), *Using Social Networking Sites for Teaching and Learning: Students' Involvement in and Acceptance of Facebook® as a Course Management System*, *The Journal of Educational Computing Research*, 52: 2, 155-179.
 6. Julie Prescott, Matthew Stodart, Gordon Becket & Sarah Wilson (2015), *The Experience of using Facebook as an Educational Tool*, *Health and Social Care Education*, doi: 10.11120/hsce.2013.00033.
 7. Chou C. H. and Pi S. M. (2015), *The Effectiveness of Facebook Groups for e-Learning*, *International Journal of Information and Education Technology*, 5 (7), 477-482.
 8. Nguyễn Thị Tuyết Mai, Nhân Phong Tuấn (2014), *Nghiên cứu ứng dụng mạng xã hội Facebook trong việc đổi mới giảng dạy tại trường đại học*, *Tạp chí Kinh tế Đối ngoại*, 68, 88-105.
 9. Trịnh Thị Hương, Phan Văn Dư (2015), *Sử dụng mạng xã hội (Facebook) vào giảng dạy*, *Hội thảo khoa học Đại học Thái Nguyên tháng 5/2015*, 321-325.
 10. Nguyễn Ngọc Vũ, Đào Thị Minh Thư (2015), *The use of Facebook group as an online educational tool in teaching writing to high school students*, *Tạp chí Khoa học Đại học Hà Nội*, 43, 44-49.
 11. Lê Thanh Huy, Nguyễn Thị Huyền Trang (2018), *Vận dụng b-Learning trong tổ chức dạy học chương “Các định luật bảo toàn” (vật lí 10) với sự hỗ trợ của mạng xã hội Facebook theo hướng phát triển năng lực tự học của học sinh*, *Tạp chí Giáo dục, Số đặc biệt*, 150-156.

USING FACEBOOK TO SUPPORT ONLINE LEARNING ACTIVITIES OF JUNIOR HIGH SCHOOL STUDENTS IN THE TIME OF COVID-19 PANDEMIC

Nguyen Van Dai, Hoang Thi Lan, Ngo Minh Loan

Abstract: Facebook is a popular social network today and has many features that allow teachers and students to use in teaching activities. This article presents some of those features of Facebook and the results of an investigation into the actual use of Facebook by students at Duc Tu Junior High School, Dong Anh District, Hanoi. From there, we propose 5 solutions using Facebook to support students' online learning activities in the time of CoVid-19 pandemic and contribute to meeting the requirements of teaching innovation in the digital age.

Keywords: Facebook, junior high school, students, online learning, CoVid-19.

(Ngày Tòa soạn nhận được bài: 02-01-2023; ngày phản biện đánh giá: 11-01-2023; ngày chấp nhận đăng: 26-01-2023)